

Program de învățare a
democrației și implicare
civică a tinerilor

TERMENI DE REFERINȚĂ

Concurs de selectare a instituțiilor de învățământ pentru participare în cadrul celei de-a doua runde de pilotare a Programului „Bugetarea Participativă în Școli”

Programul „Bugetarea Participativă în Școli” este implementat de Asociația Promo-LEX, în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova și Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral (CICDE), în perioada 2022 – 2024.

Programul „Bugetarea Participativă în Școli” este desfășurat în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, implementat de către Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

CONTEXT GENERAL

Asociația Promo-LEX este o organizație neguvernamentală din Republica Moldova, fondată în 2002, care posedă experiență în implementarea programelor de educație civică și electorală a tinerilor și în promovarea activismului și a participării civice în rândul tinerilor.

Prin intermediul pilotării Programului „Bugetarea Participativă în Școli”, Asociația Promo-LEX și-a propus să promoveze și să contribuie la dezvoltarea programelor și instrumentelor de participare civică a tinerilor în cadrul instituțiilor de învățământ din Republica Moldova.

Programul „Bugetarea Participativă în Școli” va fi pilotat în 10 instituții de învățământ preuniversitar din Republica Moldova, în perioada 2022 – 2024. Instituțiile de învățământ vor fi selectate în baza unui concurs public. Pilotarea este realizată în două runde:

Runda 1: anul școlar 2022–2023 (5 instituții de învățământ); detalii despre implementare - [aici](#) și [aici](#);

Runda 2: anul școlar 2023–2024 (5 instituții de învățământ).

BUGETAREA PARTICIPATIVĂ ÎN ȘCOLI

Bugetarea participativă (BP) este un proces democratic incluziv, în cadrul căruia membrii comunității decid, în mod direct, cum să cheltuiască o parte dintr-un buget public.

Bugetarea participativă la nivel local reprezintă un proces prin care membrii comunității sunt încurajați să identifice problemele și nevoile comunității, iar apoi să propună rezolvări ale acestora prin soluții sub formă de proiecte. În prima etapă, propunerile de proiecte sunt validate de autoritatea locală, după care sunt supuse unui proces de votare, prin care se asigură reprezentativitatea rezultatelor, fiind decisă finanțarea unui anumit număr de proiecte. Proiectele sunt finanțate din bugetul local și sunt implementate de autoritățile locale.

Bugetarea participativă în școli presupune același proces la nivel de instituție de învățământ, unde cei care identifică problemele și necesitățile școlii și vin cu idei de proiecte sunt elevii; proiectele sunt validate de către administrația școlii și în procesul de votare sunt implicați doar elevii. Proiectele sunt finanțate din bugetul instituției de învățământ și sunt implementate/executate de către administrația instituției, cu sau fără implicarea elevilor, în funcție de tipul proiectului.

Școlile, liceele și colegiile din SUA, Canada și din întreaga lume folosesc BP pentru a implica elevii, studenții, părinții, profesorii și administrația în procesul decizional cu privire la ce programe sau proiecte să finanțeze, folosind o parte din bugetul instituției de învățământ.

BP în școli dezvoltă activismul și liderismul civic și politic al elevilor, amplifică vocea elevilor și a părinților, implică școli întregi în experiențe semnificative și transparente și construiește relații sănătoase în cadrul școlilor.

BP în școală dezvoltă înțelegerea bugetelor școlare, contribuie la dezvoltarea liderismului la elevi, direcționează fondurile către nevoile stringente și ideile inovatoare și îi ajută pe elevi să învețe democrația și civismul în acțiune.

Etapile bugetării participative în școli:

Colectarea ideilor: elevii colectează idei cu privire la schimbările/îmbunătățirile necesare în instituție sau la problemele/necesitățile elevilor.

Elaborarea proiectelor: elevii analizează ideile colectate și schițează propuneri de proiecte. Schițele de proiecte sunt transmise administrației instituției de învățământ pentru revizuire și comentarii.

Prezentarea proiectelor: propunerile de proiecte eligibile sunt prezentate comunității școlare, astfel încât toți să cunoască ce proiecte vor fi scoase la vot.

Votarea: comunitatea școlară (cei care sunt eligibili să participe) votează propunerile de proiecte.

Implementarea: după votare, proiectul/proiectele câștigătoare sunt implementate. Directorul instituției de învățământ sau grupul de lucru care facilitează procesul de BP este, de obicei, cel care se asigură că proiectele câștigătoare sunt implementate.

În funcție de preferințele/posibilitățile instituțiilor de învățământ, un ciclu al Programului de Bugetare Participativă poate fi implementat în 4-6 luni sau în 6-12 luni etc.

PROGRAMUL DE BUGETARE PARTICIPATIVĂ ÎN ȘCOLI

Scopul Programului „Bugetarea Participativă în Școli” este de a promova implementarea bugetării participative în instituțiile de învățământ preuniversitar din Republica Moldova ca instrument de educație și de implicare civică a tinerilor.

Obiective:

- 1) capacitarea cadrelor administrative, didactice și a elevilor din cadrul a 10 instituții de învățământ preuniversitar din Republica Moldova în planificarea și implementarea programelor de bugetare participativă în școli;
- 2) facilitarea implementării programelor de bugetare participativă în școli prin intermediul pilotării programului în 10 instituții de învățământ preuniversitar din Republica Moldova;
- 3) facilitarea implementării durabile a bugetării participative în 10 instituții de învățământ preuniversitar din Republica Moldova prin instituționalizarea programului.

Grupul-țintă/Cine poate să participe în cadrul programului

În cadrul Programului „Bugetarea Participativă în Școli” sunt eligibile instituțiile de învățământ preuniversitar publice și private din Republica Moldova:

- instituții de învățământ secundar (gimnazii și licee);
- instituții de învățământ profesional tehnic (școli profesionale, colegii, centre de excelență);
- instituții de învățământ special (instituție specială, școală auxiliară).

Aria geografică: Republica Moldova, inclusiv instituțiile de învățământ din stânga Nistrului aflate în subordinea Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

Etapetele programului:

1. Depunerea dosarelor pentru participarea în cadrul programului

În etapa de depunere a dosarelor, conducerea instituției de învățământ va identifica liniile de buget/sursele¹ care pot fi alocate pentru procesul de BP în cadrul instituției. Ulterior, instituția va pregăti dosarul de participare și îl va depune, conform condițiilor descrise ulterior.

2. Instituirea echipei de coordonare

După selectarea instituțiilor care vor forma grupul de pilotare din prima rundă, instituțiile de învățământ vor crea un grup de lucru/o echipă care va fi responsabil(ă) de implementarea programului de BP în cadrul instituției. Echipa de coordonare va fi formată din 6 persoane: un cadru administrativ, un cadru didactic și patru elevi.

¹ Suma a cărei destinație va fi decisă de către elevi în cadrul Programului de BP și care va fi utilizată pentru implementarea proiectelor câștigătoare.

În această etapă Asociația Promo-LEX va semna un acord de parteneriat cu instituțiile de învățământ, pentru a facilita colaborarea în cadrul programului. În cadrul acordului instituția va semna angajamentul de a implementa BP, conform standardelor BP, iar Asociația Promo-LEX va lua angajamentul de a susține și a ghida instituția în acest proces.

3. Instruire și mentorat

Instituțiile de învățământ selectate vor delega echipa de coordonare pentru participare în cadrul unui training de instruire în domeniul bugetării participative în școli.

Trainingul de instruire va fi desfășurat în limba română și va fi organizat în perioada 28 septembrie-1 octombrie 2023 sau 5-8 octombrie 2023 (perioada exactă va fi agreată cu instituțiile selectate).

În cadrul instruirii, fiecare echipă va elabora schița Conceptului și a Planului de activitate individual de BP, care va cuprinde toate etapele BP. Conceptele vor fi elaborate în baza unei Fișe tipizate, oferire de Promo-LEX și va include următoarele elemente: scop și obiective; domenii prioritare; limitări și restricții; metode de colectare a ideilor & de elaborare a proiectelor & procedura de vot; planul detaliat de acțiuni și calendarul BP; bugetul; materiale de suport necesare; riscuri; alte detalii.

Ulterior, instituțiile de învățământ selectate vor beneficia de ghidare din partea Asociației Promo-LEX în vederea planificării și implementării cu succes a programului de BP, în toate etapele acestuia.

4. Planificarea BP de către instituții și ajustarea conceptelor

După finalizarea trainingului de instruire, instituțiile de învățământ vor finaliza conceptele și planurile de activitate individuale. Ulterior, conceptele și planurile de activitate vor fi revizuite și aprobate de Asociația Promo-LEX.

Asociația Promo-LEX va oferi suport financiar instituțiilor de învățământ selectate, pentru acoperirea costurilor de organizare și implementare a programului, în valoare de 2,750.00 dolari SUA.

5. Implementarea BP

Instituțiile de învățământ vor implementa programele de BP conform conceptelor și planurilor de activitate și calendarelor aprobate, iar echipa Promo-LEX va susține realizarea acestora și, la necesitate, va oferi asistență și ghidare instituțiilor de învățământ.

6. Raportarea

La finalul implementării programelor-pilot de BP, instituțiile de învățământ vor elabora rapoarte de activitate și financiare. Rapoartele de activitate vor descrie procesul de implementare, rezultatele obținute, precum și lecțiile învățate.

SELECTAREA INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT

În cadrul celei de-a doua runde de pilotare a programului sunt eligibile următoarele instituții de învățământ preuniversitar din Republica Moldova:

- instituții de învățământ secundar (gimnazii și licee);
- instituții de învățământ profesional tehnic (școli profesionale, colegii, centre de excelență);
- instituții de învățământ special (instituție specială, școală auxiliară).

Notă: Instituțiile de învățământ care au implementat prima rundă pilotare a programului nu sunt eligibile să participe și în cea de-a doua rundă de pilotare.

Aria geografică: Republica Moldova, inclusiv instituțiile de învățământ din stânga Nistrului aflate în subordinea Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

Perioada de implementare a Programului: octombrie 2023- august 2024.

În cadrul concursului pot participa instituțiile de învățământ cu predare în limba română și în limba rusă. Cerință minimă: membrii echipelor de coordonare a BP din partea instituțiilor de învățământ trebuie să posede un nivel mediu de înțelegere a limbii române (trainingul de instruire va fi în limba română; materialele de suport vor fi disponibile în limbile română și rusă).

Cerințe față de instituțiile de învățământ pentru participare în cadrul Programului BP:

- motivația puternică de a participa în cadrul programului și deschiderea instituției de învățământ de a implementa BP în mod eficient;
- disponibilitatea administrației instituției de învățământ de a aloca o sumă din bugetul instituției pentru implementarea Programului BP. Nu există un plafon minim și maxim de sumă care trebuie alocată;
- disponibilitatea de a delega 6 persoane din cadrul instituției de învățământ care vor constitui echipa de coordonare, responsabilă de implementarea BP în instituția respectivă.

Pentru a doua rundă (anul școlar 2023-2024) vor fi selectate 5 instituții de învățământ.

PROCEDURA DE SELECTARE

Instituțiile de învățământ interesate de program trebuie să depună un dosar de participare. Dosarul de participare va include:

- formularul de participare (anexat);
- scrisoarea de intenție, care va conține:
 - expunerea intenției de a participa la toate activitățile programului de BP în școli;
 - confirmarea că apelul pentru instituții a fost examinat integral și termenii expuși sunt acceptați;
 - descrierea disponibilității de a aloca o sumă din bugetul instituției pentru procesul de BP;
 - data și semnătura directorului instituției și directorului adjunct pentru educație.

TERMEN DE DEPUNERE A DOSARELOR

Data-limită de depunere a dosarelor de participare este **31 august 2023, ora 18:00 (ora locală)**. Toate documentele depuse trebuie să fie semnate (format electronic, scanat).

Dosarele de participare pot fi depuse în limba română sau rusă, în format electronic, pe adresa de e-mail: bugetarea.participativa@promolex.md
Subiectul mesajului trebuie să fie: Dosar de participare pentru Programul Bugetarea Participativă în Școli.

!!! Formularul de participare și scrisoarea de intenție trebuie completate la computer. Dosarele de participare depuse în alt format nu vor fi examinate.

Atenție!

Asociația Promo-LEX va confirma printr-un mesaj electronic recepționarea dosarelor de participare. În lipsa unui mesaj de confirmare, vă rugăm să contactați Coordonatoarea de Program.

Rezultatele concursului vor fi anunțate tuturor instituțiilor de învățământ participante la concurs, indiferent de decizie.

PENTRU DETALII:

Diana Bujor, Coordonatoare de Programe Educaționale

Asociația Promo-LEX

Tel./Fax: (+373) 22 450024

GSM: 068413444

E-mail: diana.bujor@promolex.md

www.promolex.md